

Web: www.aobe.bg

БТПП е ротационен председател на АОБР за 2023 г.
Адрес: гр. София 1058, ул. „Искър“ 9
Телефон: +3592 8117 400, 02 8117 494
E-mail: aobr_bcci@bcci.bg

Изх. № 01/06.01.2023 г.

ДО

Г-Н ГЪЛЪБ ДОНЕВ,
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ: Г-Н ЯВОР ГЕЧЕВ,
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО

ОТНОСНО: ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ПРЕДСТАВИТЕЛНИТЕ БРАНШОВИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ПЕРЕРАБОТКА НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Асоциация на организациите на българските работодатели (АОБР), след като се запозна с предложението за проект на Закон за представителните браншови организации за производство и преработка на селскостопански продукти и след получаване на множество сигнали от свои браншови организации и членове, изразява следното становище:

В мотивите към проекта на закон е записано, че той цели да уреди статута и функционирането на браншови организации в съответствие с „Правилата за определяне на национално, регионално и областно представителни браншови организации“ и да създаде по-добра възможност за получаване на становища по законодателството в сектора и възможност за по-добър контрол на администрацията върху сектора на земеделието.

На първо по важност място считаме, че **част от предложените в проекта норми са противоконституционни** и по-конкретно противоречат на принципа, прогласяващ право на свободно сдружаване. Изчерпателно е изброен списък от браншове, в които е допустимо да се осъществява сдружаване. Това ограничава свободата на избор и е грубо вмешателство от страна на публичните власти. Текстът би довел до реструктуриране на съществуващото браншово пространство, под диктата на законодателната и изпълнителната власт. От друга страна, в редица от текстовете в законопроекта правото на членство на един земеделски стопанин или производител/преработвател е ограничено до една представителна браншова организация на областно, регионално или национално ниво.

На следващо място, така разписана **целта на закона**, ако приемем, че основната цел е да бъдат определени кои са представителните браншови организации, **е напълно безсмислена и се препокрива с вече съществуващо и утвърдено от десетилетия законодателство в страната**. В Кодекса на труда има разписан раздел „Признаване на представителни организации“, а самата процедурата за установяване на наличието на критериите за представителност на работодателски организации е подробно разписана в Наредба за определяне на реда за установяване на критериите за представителност на организациите на работниците и служителите и на работодателите, и се контролира от най-висшия орган на изпълнителната власт в България – Министерския съвет. Браншовите организации на практика са работодателски организации и винаги досега са се регистрирали по Закона за юридическите лица за нестопанска цел в Агенция по вписванията или в окръжен съд по седалището, ако са национално представителна организация или са част от нейната структура. Следва да обърнем внимание, че законопроектът напълно изключва от обхвата си браншовите работодателски организации, които запазват вписването си в съдебен регистър на

основание чл. 49 от Кодекса на труда във връзка с чл. 1 от Закона за търговския регистър. Независимо от това, тези два регистъра дават достатъчно достоверна информация за членовете на съответната организация и тяхната дейност. Декларирането на членовете при проверка на представителността в настоящото законодателство е просто с представяне на списък и при дублиране на членовете на една неправителствена организация в няколко други трябва да има отговорен орган от най-високо ниво, който да следи за достоверността на подадената информация. Създаването на специален регистър, процедури за вписването, администрация за неговото водене, **ненужни критерии за вписване**, очевидно **дискриминира малките земеделски производители** и е абсолютно неоправдано за целите на съгласуването на позиции и решения в законодателството в областта на земеделието. Воденето на регистър на браншовите организации с толкова обемно и детайлно съдържание, процедурата по заявяване на обстоятелства за вписване, обжалването на отказите уведомяването за промени в обстоятелствата създават допълнителна бюрокрация, административна и финансова тежест за браншовите организации. От страна на Министерството то е свързано с разходи за напълно неефективна дейност. Още повече при сегашните технологични възможности и средства за комуникация е достатъчно изваждането на изчерпателен списък от Агенция по вписванията и/или от официално признатите с решение на МС национални работодателски организации. Като членовете на последните са легитимно признати, което е напълно достатъчно за един съгласувателен режим, при това базиран на ясна и работеща система за легитимиране.

Процедурата за признаването на работодателски организации лежи на международно признати принципи на взаимна легитимация за национално признати организации, браншови структури и регионални органи за целите на представянето на бизнеса в една държава. Няма как законово утвърдени права да бъдат отнемани с други разпоредби и в пълно противоречие на съществуващия правен ред и уредба.

В тази връзка, недоумение буди и описаната в закона **дискриминационна цел да се създаде специален регистър и критерии за браншови организации само в земеделието**, които да оперират като областни, регионални и национални представителни браншови организации за производство и преработка на селскостопански продукти. Също както останалите сектори, земеделските стопани/земеделските браншови организации имат свои интереси и е недопустимо да превръщаме земеделието да стане държава в държавата. Тоест за сектора да важат специални нормативни правила, различни от тези за останалите сектори и неправителствени организации, които се определят като браншови и които отговарят на критерия за браншова организация. Това би довело до множество проблеми, тъй като различните браншови организации имат различни интереси, например, организациите на млекопроизводителите и млекопреработвателите. Именно поради тази причина е създадена системата на националното представителство и в тази балансирана и независима рамка трябва да бъде намерено мястото и на организации за производство и преработка на селскостопански продукти. Това е необходимо, защото е възможно да се получат противоречия и разногласия между различните сектори, браншове, дори организации, като например между земеделските производители и индустрията, и арбитърът в тази ситуация трябва и е наложително да е трета независима страна, която не е изпълнителната власт, а национално признатите организации, в които членуват организации от всички браншове (т. нар. социални партньори).

Императивното определяне на дейността, която могат да осъществяват представителните организации е недопустимо с оглед правото на свободно определяне на целите и предмета на дейност в устава, постановено в чл. 2 и следващите от ЗЮЛНЦ. Подробното разписване в закон на дейността не като възможност, а като задължение представлява не предоставяне, а отнемане на права по отношение на браншовите организации, които и сега могат да извършват тези дейности, когато това е предвидено в уставите им. Законопроектът грубо погазва КОНВЕНЦИЯ № 87 за свободата на сдружаване на Международната организация на труда (МОТ), 1948 г., ратифицирана от Р България, която императивно предписва на публичните власти да се въздържат от каквато и да е намеса, която може да ограничи правото на свободно сдружаване на работодателски организации и на свобода при изработване на техните устава, правилници и програми.

Друг проблем, който отчитаме е, че законопроектът изобщо не е съобразен с финансовите и административните възможности на огромна част от организациите в сектора - например, изискванията на член 3, ал.5, т.б. в) от проекта, с който на практика се нарушава Законът за конкуренцията. Това е възможно да доведе до създаването на картели или други корупционни

практики. Друг пример е записаното право на „консултиране“ по чл. 8, т.14 от проекта, с което се нарушава принципът на представителност и отчетност в Закона за марките и географските означения. Отделно обръщаме внимание, че при сега действащата нормативна уредба промяната в правно организационната форма или представителността на браншовите организации се извършва в Агенция по вписванията, а с новите предложения целият сектор ще бъде задължен да дублира тази информация и в новосъздадения регистър, което отново ще доведе до едни прекомерни финансови и бюрократични изисквания. В проекта могат да бъдат посочени и множество други примери за неприложимост или противоречие с други законодателства.

Отделно няма направена оценка колко средства ще са необходими на земеделските производители/организации, за да отговорят на изискванията, записани в законопроекта. Заложени прекомерни изисквания към членовете ограничават възможността на организациите за сдружаване на свободен принцип, както и правото им да избират своите цели самостоятелно, което е в пряко противоречие на чл. 3 от ЗЮЛНЦ. Наши членове изразиха сериозни опасения, че за определени браншове на практика няма достатъчна представителност и те ще бъдат ограничени и като представителни организации ще бъдат определени само определени браншове в сектора, които могат да покрият тези критерии (например, изискването на чл.16, алинея 8 от проекта). Отделно правната доктрина допуска налагането на подобни рамки и ограничения, само ако това е оправдано, поради защитата на по-висш обществен интерес – нещо, което не откриваме в мотивите на законопроекта. Напротив, от мотивите, може да се изведе извода, че една от основните цели на новия закон ще е достатъчно да облекчи администрацията, като наложи допълнителна регулация върху сектора. Недопустимо е само заради факта, че определена администрация не се справя с основните си функции, да бъде нормативно създаден нов правен режим на представителността, и то само за определен сектор. Подобни нормативни изисквания в законодателството могат да бъдат налагани на неправителствени организации, само ако се налага те да се лицензират за точно определена дейност или да отчетат своята финансова дейност по определен ред, а не върху правото им на свободно сдружаване и самоопределяне.

На следващо място, тъй като липсва легално понятие за „сектор“ и „бранш“, ако се каже, че една областна браншова организация е структура на предприемачи, съгласно така предложената нормативна уредба, на практика се елиминира изобщо идеята за създаването на национални и регионални структури, тъй като в тях членуват само сдружения на предприемачи.

Законопроектът не е синхронизиран със Закона за храните, който също съдържа критерии за представителност на преработвателната индустрия. Така по отношение на преработвателите на селскостопанска продукция законопроектът въвежда трети паралелен режим за представителност наред с Кодекса на труда и Закона за храните.

Друг основен недостатък, който откриваме в проекта е, че не е съобразен основен за сектора факт, че преработвателната промишленост не се развива на териториален принцип, което прави идеята на закона за регионални и областни звена и подразделения напълно неприложима. Неприложимо е и така предложеното класифициране на организациите по продукти, тъй като, както и в много други сектори, така и тук, повечето организации и техните членове търговски дружества развиват своята дейност, като обхващат няколко сегмента от различни браншове на пазара под едно и също юридическо лице. Тоест те препокриват няколко бранша, което противоречи на голяма част от предложените нормативни правила.

Акцентът в подобен законопроект би следвало да бъде **взаимодействието с държавната администрация**, а не регламентиране на статута на неправителствени структури. В законопроекта обаче няма нито един текст, който да задължава органите на изпълнителната власт да осъществяват сътрудничество и консултации при регламентиране на обществените отношения в областта на производството или преработката на селскостопански продукти.

Всички текстове на законопроекта създават условия за администриране, отчетност, контрол и подчиняване на браншовите организации в сектор земеделие на Министерството на земеделието и храните. Това не само е в противоречие с националното и международно законодателство, но създава условия за деформиране на диалога с публичните власти и обезценяване ролята на браншовите организации като техен коректив.

Във връзка с гореизложеното, АОБР е **категорично против** предложения проект на Закон за представителните браншови организации за производство и преработка на селскостопански продукти.

АОБР **предлага на вносителите да оттеглят законопроекта**, тъй като той дублира съществуващо вече законодателство и вероятно ще причини огромни проблеми в сектора на земеделието.

Запазваме си правото да дадем допълнителни коментари и становище, тъй като законопроектът е предложен за обществено обсъждане в рамките на празниците, което значително ограничава възможността за събиране на становища от всички браншови организации.

В случай, че формирате допълнителна работна група, която да продължи работата по законопроекта, изразяваме изрично желание наши представители да участват в нея, както и при по-нататъшното обсъждане на проблемите на сектора.

С УВАЖЕНИЕ,

ЦВЕТАН СИМЕОНОВ

*Председател на УС на БТПП
и председател на АОБР за 2023 г.,
по поръчение на АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ*